

Advies van de Adviesraad Sociaal Domein Nissewaard

Onderwerp : Ontwikkelagenda sociaal domein 2022-2026
Nummer : A2233
Advies-aanvraag : Gevraagd advies
Bestemd voor : College van Burgemeester en Wethouders Gemeente Nissewaard
Datum advies : 11 december 2022

Geacht College van Burgemeester en Wethouders,

De Adviesraad Sociaal Domein Nissewaard heeft kennis genomen van de Ontwikkelagenda sociaal domein 2022-2026.

Tijdens een ASD-vergadering heeft de betrokken beleidsadviseur een uitgebreide toelichting gegeven op de Ontwikkelagenda en zijn vragen van de ASD-leden beantwoord. De Adviesraad is deze medewerker daarvoor zeer erkentelijk.

Aan de Adviesraad is slechts een korte termijn gegund voor bestudering van de betreffende documenten en het opstellen en leveren van een advies. De Adviesraad betreurt dit.

Het gevolg is dat in onderhavig advies alleen de door de Adviesraad meest van belang zijnde aspecten aan de orde kunnen worden gesteld.

De Adviesraad verzoekt in het vervolg eerder betrokken te worden bij een dergelijk belangrijk ontwikkel-traject, opdat een meer volledig en onderbouwd advies kan worden gegeven.

De Adviesraad vindt het positief dat er een ontwikkelagenda is opgesteld voor het verkrijgen van inzicht in de doelstellingen en activiteiten aangaande het sociaal domein voor de Gemeente Nissewaard in de komende jaren.

De Adviesraad kan zich inhoudelijk op hoofdlijnen vinden in het voorgestelde beleidskader.

Op onderdelen van de Ontwikkelagenda sociaal domein 2022-2026 heeft de Adviesraad de volgende kanttekeningen en adviezen:

- Primaire aanleiding Ontwikkelagenda

De Ontwikkelagenda geeft de indruk dat het belang van de financiële doelstellingen uitstijgt boven ambitieuze en daadwerkelijke verbetering van de positie en voorzieningen voor de inwoners die afhankelijk zijn van de inzet van de gemeente in het sociaal domein.

Eerder is aan de Adviesraad het Integraal Beleidskader Sociaal Domein Nissewaard voorgelegd, waarover een advies is uitgebracht aan de betreffende beleidsadviseur.

Dit Integraal Beleidskader Sociaal Domein Nissewaard straalt een positieve benadering uit, met name omdat dit aansluit bij de leefwereld van de inwoners. De Ontwikkelagenda lijkt eerder afbreuk te doen aan het gestelde in het beleidskader door de aangegeven te behalen financiële resultaten.

Voor wat betreft de te behalen doelstellingen zijn die voor de besparingen het meest concreet en dwingend en daardoor bepalend en beperkend voor de ambities en daadwerkelijke maatregelen ten gunste van de inwoners die de meeste ondersteuning en begeleiding nodig hebben.

Ter onderbouwing van deze conclusie geldt het vermeldde in de Ontwikkelagenda over de, tijdens de coalitie-onderhandelingen, afgesproken 'snel uitvoerbare' maatregelen, die in de begroting 2023 meerjarig worden verwerkt.

Dit betreft:

- Het verlagen van het ontwikkelbudget met € 100.000 structureel
- Onderbesteding aanpak eenzaamheid inleveren ad € 50.000 structureel
- Onderbesteding armoedegelden inleveren van structureel € 362.000
- Verlagen vergoeding en aframen budget POH GGZ Jeugd, levert een besparing op van € 100.000 voor 2023 en 2024
- Stoppen met bijdrage voor netwerkregisseurs/samenwerkingsverband ad € 350.000 structureel.

Het is bijzonder dat de besparingen overwegend betrekking hebben op onderwerpen die belangrijk worden gevonden en extra inzet op gepleegd zou moeten worden.

Daarnaast is het treurig dat een onderbesteding kennelijk geldt als motivatie om structureel te bezuinigen.

De onderbestedingen zijn (mogelijk) een gevolg van onvoldoende inzet door de gemeente op de betreffende onderwerpen en zou juist een reden moeten zijn om de inspanning te vergroten en de historische onderbesteding in te zetten om extra inzet te financieren ter compensatie van de tekortkomingen in het verleden.

Naast deze concrete bezuinigingen dient een onbestemde buffer van € 500.000,- te worden gerealiseerd. Dit betekent derhalve dat op specifieke activiteiten wordt bezuinigd, waardoor (nog) minder planmatige inzet op deze activiteiten kan plaatsvinden.

De vraag is wat er gebeurt met het restant van de buffer als blijkt dat deze niet geheel wordt aangesproken.

- Gehanteerde doelstellingen

De vermeldde criteria in het kader van de doelstellingen zijn niet zelden arbitrair en nauwelijks of niet onderbouwd. Voorbeelden daarvan zijn: 75 % verenigingen gezond, afspraken met 10 partijen, 50 % inzet re-integratieinstrument en 150 toekenningen loonkostensubsidie. Daarbij is niet altijd duidelijk wanneer voldaan wordt aan een criterium (bijvoorbeeld: wanneer is een vereniging gezond?).

De doelstellingen zijn dus te veel voor meerdere uitleg vatbaar en niet concreet genoeg. Dit ook omdat vaak vermeld wordt "meer" of "minder", zonder dat wordt aangegeven hoeveel meer of minder.

Hoe minder concreet de doelstellingen, hoe eenvoudig(er) achteraf kan worden gesteld dat deze gerealiseerd zijn.

Dit heeft ook effecten op de regierol van de gemeente en de verantwoording die door de ingeschakelde partijen afgelegd moet worden aan de gemeente.

Als de aan de partners te stellen doelen en criteria niet concreet genoeg zijn, dan zal onvoldoende toetsing van de resultaten mogelijk zijn.

De vraag is wat de gevolgen zijn voor de voortgangsrapportages van het minder concreet zijn van de doelstellingen en het minder meetbaar zijn van de resultaten.

- Consistentie strategische- en operationele doelstellingen en acties

De formuleringen van de gebruikte operationele doelstellingen bij de diverse strategische doelstellingen lijken in het streven om vooral meetbaar te zijn, geen afspiegeling te vormen van de beoogde acties.

De acties zijn over het algemeen herkenbaar en komen doelmatig over met een mogelijke bijdrage aan de genoemde operationele doelstellingen.

Echter de beschreven acties zijn onvoldoende rechtstreeks terug te vertalen naar de operationele doelstellingen waardoor er een discrepantie ervaren wordt tussen deze doelstellingen en de beoogde acties. Deze discrepantie komt vooral voort uit het feit dat de beschreven operationele doelstellingen een andere perspectief lijken te geven dan de acties.

- Gehanteerde criterium voor meting resultaten

Om de meetbaarheid te dienen wordt vooral geschermd met de range van 50% gemiddelde gemeenten bij gebrek aan objectieve kwantitatieve criteria. Het is misschien verstandig om extra te benadrukken in de inleiding van de ontwikkelagenda dat de range van 50% gemiddelde gemeente geen harde gegevens zijn maar als handvat gebruikt worden om te komen tot meetbare doelstellingen.

In overweging wordt gegeven uit te gaan van een nul-meting, teneinde de resultaten op termijn daaraan te relateren.

- Ontwikkeling naar inclusieve samenleving

Waar het inclusie betreft wordt bij de Ontwikkelagenda uitsluitend ingegaan op sociale inclusie. Daarbij is het teleurstellend dat het feitelijk werken aan een inclusieve gemeente en samenleving voorlopig niet lijkt plaats te vinden. In eerste instantie wordt alleen nog een visie ontwikkeld op sociale inclusie, waarbij het formuleren van slechts één doel volstaat. Op basis van de visie wordt dan weer een aparte sociale inclusie-agenda opgesteld waarin duidelijkheid moet komen over de te stellen operationele doelen.

Kortom: voorlopig geen voor de inwoners waarneembare activiteiten.

In de Ontwikkelagenda wordt gemeld dat sociale inclusie slechts een deel van de volledige inclusie-agenda betreft zoals in het coalitieakkoord wordt bedoeld. Gesteld wordt dat die agenda ook gaat over fysieke toegankelijkheid en over toegankelijke informatievoorziening en dienstverlening en dat dit breder is dan het sociaal domein en daarom niet wordt opgenomen in de Ontwikkelagenda.

Het startdocument 'Inclusief Nissewaard' is in januari 2022 vastgesteld, waarin inclusie als een breder thema wordt behandeld met inbegrip van onderwerpen als dienstverlening, fysieke leefomgeving en accommodaties.

De Adviesraad is van mening dat nadere uitwerking van het gestelde in het bedoelde startdocument op korte termijn een opvolging dient te krijgen in de Lokale Inclusie Agenda voor de Gemeente Nissewaard, opdat voor de inwoners zichtbare maatregelen binnen afzienbare termijn kunnen worden ingevoerd.

Het is essentieel dat inclusiviteit wordt ingebed en geborgd binnen de gehele gemeentelijke organisatie en dat alle medewerkers zich bewust zijn van het belang en daarnaar handelen en dit uitdragen. Dit geldt ook voor de betrokken medewerkers bij partners die ingeschakeld worden door de gemeente en waarmee samengewerkt wordt.

- Beroep op zelf oplossend vermogen inwoners

Er wordt een beroep gedaan op het oplossend vermogen en zelfzorg bij doelgroepen welke hiertoe per definitie niet of nauwelijks in staat zijn, met als doel voorkomen van persoonsgebonden voorzieningen.

Daarbij dient derhalve uiterste zorgvuldigheid worden betracht en kan alleen mogelijk zijn als strikt individueel maatwerk wordt geleverd.

- Integrale ingang voor het sociaal domein

De Ontwikkelagenda geeft aan dat gewerkt wordt aan een integrale ingang voor het sociaal domein.

Voor het realiseren van de gewenste integrale ingang voor het sociaal domein wordt aan Thuis-in-de-Wijk een prominente plaats toegekend. Voor een goede invulling van deze positie is het nodig dat voor inwoners een Thuis-in-de-Wijk-locatie in de nabijheid aanwezig is. Dit betekent derhalve dat, ook als de naam eer aan wordt gedaan, het aantal Thuis-in-de-Wijk-locaties (fors) uitgebreid dient te worden.

De Adviesraad is zeer positief dat de integraliteit niet alleen de toegang betreft maar ook de indicatiestelling, de uitvoering en de monitoring daarbij en dat bij samenhangende hulpvragen casusregie wordt ingezet zodat de benodigde hulp goed op elkaar aansluit en elkaar versterkt. De zorg, ondersteuning en begeleiding en de verstrekking van voorzieningen is maatwerk en dient, ondanks de vrijheden van professionals, op elkaar afgestemd te zijn, waarbij de kwaliteit daarvan controleerbaar is en er voortdurend centraal inzicht bestaat in het gehele traject.

- Aandacht voor niet vermelde doelgroepen en onderwerpen

In de Ontwikkelagenda zijn geen acties opgenomen en wordt zelfs geen melding gemaakt van specifieke doelgroepen waarvoor juist extra en bijzondere aandacht nodig is.

Het betreft personen met dementie, personen met verward gedrag en chronisch zieken.

Tevens komen in de Ontwikkelagenda onderwerpen als diversiteit en emancipatie niet aan de orde.

De specifieke aandachtspunten en acties voor de bedoelde doelgroepen en onderwerpen dienen onderdeel uit te maken van de ontwikkelingen en opgenomen te worden in de Ontwikkelagenda.

- Samenhang en planning ontwikkelingen en activiteiten daarbinnen

De vijf programmalijnen worden afzonderlijk benoemd en de activiteiten binnen de programmalijnen worden apart inhoudelijk beschreven.

De ontwikkelingen binnen de afzonderlijke programmalijnen beïnvloeden elkaar, zowel inhoudelijk als voor wat betreft de benodigde inzet van middelen.

Daarbij dient ook rekening te worden gehouden met ontwikkelingen bij andere beleidsterreinen die invloed hebben op de uitvoering van de Ontwikkelagenda. Dit geldt zeker, maar niet uitsluitend voor de op te stellen Lokale Inclusie Agenda voor de Gemeente Nissewaard.

Een afdoende beschrijving van de samenhang en de beïnvloedende factoren zou toegevoegd moeten worden aan de Ontwikkelagenda. Dit geldt tevens voor wat betreft een planning van de ontwikkelingen en activiteiten.

Een schematische weergave van de geplande ontwikkelingen en activiteiten binnen de programmalijnen en over de programmalijnen heen, zou een goed inzicht geven in de termijnen van uitvoering en de samenhang in tijd van de ontwikkelingen en activiteiten.

Voor de uitgangspunten en standpunten van de Adviesraad betreffende het beleid en de uitvoering in de onderhavige raadsperiode, wordt verwezen naar het eerder opgestelde en toegezonden document: “Het sociaal domein gedurende de Raadsperiode 2022-2026”, van 17 maart 2022.

De Adviesraad wil graag betrokken blijven bij de verdere ontwikkelingen die gebaseerd zijn op de Ontwikkelagenda sociaal domein 2022-2026.

De Adviesraad verzoekt u het onderhavige advies ook ter kennis te brengen aan de Raadscommissie Sociaal Domein en de Gemeenteraad.

De Adviesraad vertrouwt er op spoedig een schriftelijke reactie van u te mogen ontvangen.

Met vriendelijke groet,

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Nissewaard
A.M. Koopman-van Kouwen,
Voorzitter